

ØSTRE LANDSRET DOM

afsagt den 7. august 2020

Sag BS-1470/2020-OLR
(15. afdeling)

Fagligt Fælles Forbund som mandatar for
E
(advokat Bjørn Elling)

mod

Gefion Insurance A/S
(advokat Christina Neugebauer)

Københavns Byret har den 10. januar 2020 afsagt dom i 1. instans (sag BS-1269/2019-KBH).

Landsdommerne Joachim Kromann, Anne Thalbitzer og Camilla Bjerg Nielsen (kst.) har deltaget i ankesagens afgørelse.

Påstande

Appellanten, E, har gentaget sin påstand for byretten om, at Gefion Insurance A/S skal betale 53.047,12 kr. med procesrente efter erstatningsansvarslovens § 16 fra sagens anlæg 11. januar 2019.

Indstævnte, Gefion Insurance A/S, har påstået dommen stadfæstet.

Anbringender

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten.

Retsgrundlag

Erstatningsansvarsloven blev med virkning for skader indtrådt efter den 23. januar 2003 ændret ved lov nr. 35 af 21. januar 2003. Ved lovændringen indsattes som § 26 a en bestemmelse om godtgørelse til efterladte. Forud for lovændringen havde en arbejdsgruppe under Justitsministeriet afgivet betænkning nr. 1412/2002 om godtgørelse til efterladte ved dødsfald.

I denne betænkning hedder det i afsnit 3.3. om gældende ret vedrørende erstatning for personskade i form af psykiske skader blandt andet:

”3.3.1. Nogle generelle synspunkter

Erstatningsansvarsloven indeholder dansk rets almindelige regler om udmåling af erstatning og godtgørelse ved personskade. En ”personskade” kan både være fysiske og psykiske følger af en ansvarspådragende handling.

...

3.3.2. De enkelte tilfældegrupper

Spørgsmålet om erstatning for psykiske skader kan i praksis opstå i flere forskellige situationer:

- Kravet rejses af en person, der har været direkte impliceret i f.eks. en ulykke og har fået både en fysisk og en psykisk skade.
- Kravet rejses af en person, der har været direkte impliceret i ulykken, men alene har fået en psykisk skade.
- Kravet rejses af en person, der ikke har været direkte impliceret i ulykken, men har overværet denne eller er kommet til stede umiddelbart efter, at ulykken er sket.
- Kravet rejses af en person, der ikke har været direkte impliceret i ulykken, men som efterfølgende er blevet underrettet om den.

Erstatning for personskade i form af psykiske skader forudsætter, at de almindelige betingelser for at ifalde erstatningsansvar er opfyldt, herunder at der er årsagssammenhæng mellem den ansvarspådragende handling og den psykiske skade.

I det omfang, der gives erstatning, skal denne fastsættes efter de almindelige regler i erstatningsansvarsloven om erstatning for personskade. Der kan således efter lovens § 1 kræves erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, erstatning for helbredelsesudgifter og andet tab samt godtgørelse for svie og smerte. Hvis skaden har medført varige følger, kan der tillige kræves godtgørelse for varigt mén og erstatning for tab eller forringelse af erhvervsevne.

3.3.2.1. Den erstatningssøgende har selv været impliceret i ulykken

Hvis den psykiske skade er opstået i forbindelse med, at den erstatningssøgende har lidt direkte fysisk overlast, kan der som udgangspunkt kræves erstatning også for den psykiske skade.

Fra retspraksis kan nævnes:

....

Domstolene har endvidere i flere tilfælde tilkendt erstatning, hvor den erstatningssøgende var impliceret i ulykken uden at lide direkte fysisk overlast, men hvor den psykiske skade skyldes, at den pågældende var eller anså sig for at være i fare for at komme fysisk til skade.

...

3.3.2.2. Den erstatningssøgende har overværet eller er blevet underrettet om ulykken

Det er blevet anført, at også den, der ikke direkte er impliceret i en ulykke, for så vidt bør kunne få erstatning for den psykiske skade, der f.eks. skyldes chokket ved at overvære ulykken. Det er dog samtidig blevet antaget, at domstolene i de fleste tilfælde nok vil afvise at yde erstatning, idet der ikke vil være tale om en adækvat følge.

Det fremgår af kommentaren til UfR 1973.451 H, at Højesteret ikke ved denne afgørelse har taget stilling til, i hvilket omfang der kan gives erstatning til personer, der ikke selv er impliceret i en ulykke, men får en psykisk skade ved f.eks. at overvære ulykken. Kommentaren er ikke afvisende over for, at der i visse tilfælde vil kunne gives erstatning f.eks. til nære pårørende, der har overværet ulykken, mens den ikke-pårørende tilskuer nok vil have vanskeligt ved at komme igennem med et erstatningskrav.

Retspraksis er heroverfor blevet sammenfattet på den måde, at der er opstillet en fast grænse for, hvornår der kan ydes erstatning: Kun hvis den psykiske skade er opstået som følge af, at den pågældende selv har været i fare eller direkte har lidt fysisk overlast, tilkendes der erstatning for den psykiske skade. Der er dog samtidig peget på, at erstatningsansvaret formentlig uden for store betænkeligheder kunne udvides til de tilfælde, hvor en person har overværet eller fået underretning om, at en nær pårørende er blevet dræbt eller kvæstet.

Hvis den erstatningssøgende ikke selv har været direkte impliceret i ulykken, men f.eks. alene har overværet eller efterfølgende er blevet underrettet om den, har retspraksis imidlertid hidtil afvist at yde erstatning for psykiske skader.

...

3.3.3. Sammenfatning

Som det fremgår kapitel 3.3.2., er der i retspraksis hidtil alene givet erstatning for personskade i form af psykiske skader i tilfælde, hvor den erstatningssøgende selv har været impliceret i ulykken og er kommet fysisk til skade eller har været i fare herfor.

Den juridiske teori har været åben over for, at der i et vist omfang kan gives erstatning i tilfælde, hvor den erstatningssøgende ikke selv har været impliceret i ulykken, men har fået en psykiske skade ved at overvære eller efterfølgende blive underrettet om den. I retspraksis er der imidlertid hidtil ikke givet erstatning i sådanne tilfælde, heller ikke selv om ulykken har ramt en nær pårørende.”

I betænkningen overvejede arbejdsgruppen, om der – i stedet for eller ved siden af en regel om efterladtegodtgørelse – skulle ske en lovregulering af efterladtes mulighed for at få erstatning for personskade i form af psykisk skade som følge af et dødsfald. Om dette spørgsmål hedder det i betænkningens afsnit 5.2. blandt andet:

”Som det fremgår af kapitel 3.3. ovenfor kan de efterladte i dag efter retspraksis i begrænset omfang få erstatning for sådanne skader efter de almindelige regler i erstatningsansvarsloven. Dette forudsætter imidlertid, at de efterladte selv har lidt fysisk overlast i forbindelse med dødsfaldet eller har været i fare herfor.

...

Som nævnt har domstolene i Danmark hidtil fulgt en restriktiv linje med hensyn til at tilkende erstatning for psykiske skader i forbindelse med, at en anden person bliver dræbt eller kvæstet.

I det omfang der hos de pårørende rent faktisk kan påvises en personskade i form af en psykisk lidelse eller lignende som følge af, at en nærtstående bliver dræbt eller kvæstet, bør det efter arbejdsgruppens opfattelse - også i lyset af udviklingen i Sverige og Norge - overvejes i videre omfang end i dag at give erstatning herfor efter de almindelige regler i erstatningsansvarsloven. ...

Der er endvidere i den erstatningsretlige litteratur argumenteret for, at erstatningsansvaret formentlig uden for store betænkeligheder kan udvides til også at omfatte psykiske skader/chok ved at overvære eller få meddelelse om en nær pårørendes død eller alvorlige personskade.

Arbejdsgruppen finder imidlertid ikke, at der på nuværende tidspunkt er tilstrækkeligt grundlag for at foreslå lovregler om de efterladtes muligheder for at få erstatning for psykiske skader som følge af et dødsfald mv.

Dansk rets almindelige erstatningsregler er i vidt omfang udviklet og løbende tilpasset gennem retspraksis. Det gælder f.eks. den almindelige culperegulering, kravet om årsagssammenhæng og adækvans samt regler om, hvilke interesser og goder der er beskyttet af erstatningsreglerne, og hvem der kan kræve disse erstattet.

Arbejdsgruppen finder det mest hensigtsmæssigt, at det som hidtil overlades til retspraksis at fastlægge indholdet af dansk rets almindelige erstat-

ningsregler, herunder også i hvilket omfang der kan gives erstatning for psykiske skader.”

Der indførtes ved lov nr. 35 af 21. januar 2003 ikke regler om de efterladtes muligheder for at få erstatning for psykisk skade som følge af dødsfald. I lovforslaget anførtes det således under punkt 3.2. i de almindelige bemærkninger (FT 2002-03, tillæg A, side 86), at de spørgsmål, som en eventuel lovregulering af mulighederne for at få erstatning for psykisk skade rejser, efter Justitsministeriets opfattelse er bedst egnede til at blive løst i retspraksis på grundlag af dansk rets almindelige erstatningsregler.

Landsrettens begrundelse og resultat

E overværede den 16. april 2018 under sit arbejde som skolebuschauffør, at en 10-årig dreng, A, blev påkørt af en forbipasserende varevogn i forbindelse med, at A krydsede vejen. E, der kendte A i forvejen i kraft af sit arbejde som skolebuschauffør og som følge af, at hans datter gik i samme klasse som A, havde umiddelbart forinden færdselsuheldet sat A af skolebussen. Efter påkørslen ydede E førstehjælp til A, der imidlertid afgik ved døden på stedet. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har efterfølgende ved afgørelse af 11. juli 2019 anerkendt, at E har udviklet PTSD og har et varigt mén på foreløbigt 5 % som følge af ulykken.

Denne sag drejer sig om, hvorvidt Gefion Insurance A/S som ansvarsforsikringsselskab for føreren af den varevogn, som påkørte A, kan pålægges at betale erstatning til E for psykiske skader som følge af færdselsuheldet den 16. april 2018.

Som anført i Højesterets dom af 23. marts 2007, gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2007.1562, er der i hidtidig erstatningspraksis tilkendt erstatning for psykisk skade i tilfælde, hvor den pågældende selv er blevet påført fysisk skade eller har været i fare herfor. Som ligeledes anført i dommen, kan det endvidere ikke udelukkes, at der også i andre tilfælde kan blive tale om at tilkende erstatning for psykisk skade, eksempelvis i tilfælde, hvor en person overværer, at en nærtstående bliver dræbt i en ulykke.

Det er ubestridt, at E ikke led direkte fysisk overlast i forbindelse med færdselsuheldet eller i øvrigt var i fare herfor.

Uanset omstændighederne omkring trafikuheldet, hvorved A blev dræbt, og det forhold, at E havde et vist forudgående kendskab til A, finder landsretten herefter ikke, at det kan pålægges Gefion Insurance A/S at betale erstatning til E.

Landsretten stadfæster derfor den indankede dom.

Efter sagens udfald skal Fælles Fagligt Forbund i sagsomkostninger for landsretten betale 20.000 kr. til Gefion Insurance A/S til dækning af udgifter til advokatbistand inkl. moms. Ud over sagens værdi er der ved fastsættelsen af beløbet taget hensyn til sagens omfang, hovedforhandlingens varighed og sagens betydning.

THI KENDES FOR RET:

Byrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for landsretten skal Fælles Fagligt Forbund inden 14 dage betale 20.000 kr. til Gefion Insurance A/S. Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.